

EN GRØNNERE BY
BILAG TIL TRÆSTRATEGIEN

KOLOFON

EN GRØNNERE BY - BILAG TIL TRÆSTRATEGIEN

Teknik & Miljø, Vejle Kommune
Kirketorvet 22, 7100 Vejle
Kommentar til forsiden: Blomstrende ægte kastanje i Mariaparken

1. udgave

Januar 2020

INDHOLD

INTRODUKTION	5
TILTAG	
UDPEGNING AF POTENTIALER FOR TRÆPLANTNINGER VEJLE MIDTBY	14
KORTLÆGNING AF ARTSDIVERSTETEN I VEJLE MIDTBY	14
RETNINGSLINJER FOR GENPLANTNING	16
TILTAG DER SKAL UDARBEJDES	
ØNSK ET TRÆ, INFORMATION OG FORMIDLING	18
ARBEJDER NÆR TRÆER, UDARBEJDELSE AF INFORMATIONSMATERIALE	20
UDPEGNING AF POTENTIALER FOR TRÆPLANTNINGER	22
BØRKOP MIDTBY	22
EGTVED MIDTBY	24
GIVE MIDTBY	26
JELLING MIDTBY	28
EKSEMPLER PÅ AKTUELLE ANLÆGSPROJEKTER MED TRÆER	30

INTRODUKTION

Dette dokument er et separat bilag til Vejle Kommunes træstrategi.

Bilagsdelen er en værktøjskasse, hvor man kan finde de aktuelle redskaber til at gøre Vejle Kommune grønnere, samt udvikle kommunens træer.

Bilaget er dynamisk og kan tilpasses løbende, efterhånden som tiltagene udarbejdes.

Bilaget indeholder derfor allerede udarbejdede tiltag, der kan justeres og tilpasses, samt præsentation af tiltag der skal udarbejdes og undersøges nærmere.

TILTAG

- Udpegning af potentialer for træplantninger i Vejle Midtby.
- Kortlægning af artsdiversiteten i Vejle Midtby.
- Retningslinjer for 1:2-genplantninger.

TILTAG DER SKAL UDARBEJDES

- Iværksættelse af 'Ønsk et Træ' via Giv et Praj.
- Tiltag for beskyttelse af træer: Udarbejdelse af informationsmateriale om anlægs- og gravearbejde nær træer.
- Udpegning af potentialer for træplantninger i Centerbyerne Børkop, Egtved, Give og Jelling.

*Træer på Havnepladsen.
Skråfoto: COWI*

UDPEGNING AF POTENTIALER FOR TRÆPLANTNINGER

VEJLE MIDTBY

Der er rift om pladsen i Vejle Midtby. Der er alligevel mulighed for at gøre byen grønnere og plante flere træer i gadebilledet.

En gennemgang af bymiljøet viser, at der er steder, hvor der er plads til at begrønne gader og byrum. Kortet på modstående side viser, hvor potentialerne for en grønnere by kan findes.

Vi kan tænke bytræer ind på gader med brede fortove, byrum med plads og på vejstrækninger med mellemrum mellem parkeringspladserne.

Herunder ses tre forskellige træplantningsmetoder samt økonomiske overslag på metodernes omkostninger. Den metode der har dannet udgangspunkt for omkostningsberegningerne i bilaget, er etablering med rodvenligt bærelag.

ØKONOMISKE OVERSLAG FOR TRÆPLANTNINGER PR. TRÆ

pris pr. træ, ekskl. moms*

Efterplantning i eksisterende plantehul/-bed:	8.000 kr.
Superplantekumme/-bed Muld 15 m ³	20.000 kr.
Rodvenligt bærelag Stenskelet 4x4 m	25.000 kr.

*Der tages forbehold for uforudsete udgifter

Hvor mange træer er der potentiale for:

Mindegade & Svendsgade	22	stk.
Ved Anlægget	12	stk.
Blegbanken & Enghavevej	16	stk.
Langelinie & Strandgade	30	stk.
Øvrige:	57	stk.
I alt:	137	stk.

Gl. Jellingvej

Vesterbrogade

Linnemannsgade

Mindegade/Svendsgade

Ved anlægget

Langelinie

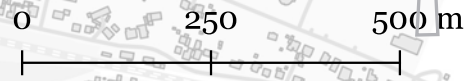
Strandgade

Blegbanken / Enghavevej

Haynepladsen

Reinholdts Plads

*Forslag til steder i Vejle Midtby hvor det kan undersøges om der kan plantes flere træer.
De grønne markeringer er en omtrentlig angivelse af potentielle træplantningslokaliteter.*

HER KAN VI PLANTE TRÆER I VEJLE MIDTBY

Mindegade & Svendsgade

BESKRIVELSE AF OMRÅDET:

Begge gader er brede, hvor der kan gøres plads til træer, der kan give karakter til området, evt kombineret med opholdsmuligheder.

Potentielt antal træer: 22 stk.

Omkostninger til etablering (rodvenligt bærelag):

Ca. 550.000 kr. ekskl. moms

Træer kan kombineres med opholdsmuligheder.

HER KAN VI PLANTE TRÆER I VEJLE MIDTBY

Ved Anlægget

BESKRIVELSE AF OMRÅDET:

Hækken kan suppleres med grupper af træer. På dette sted er der plads til at træerne kan blive markante i byrummet.

Potentielt antal træer: 12 stk.

Omkostninger til etablering (rodvenligt bærelag):

Ca. 250.000 kr. ekskl. moms

HER KAN VI PLANTE TRÆER I VEJLE MIDTBY

Blegbanken & Enghavevej

BESKRIVELSE AF OMRÅDET:

På disse gader er fortovene brede, og der er plads til træer mellem parkeringsbåsene. Træer på strækningen vil supplere området omkring Mariaparken, så det opleves som endnu mere grønt.

Potentielt antal træer: 16 stk.

Omkostninger til etablering (rodvenligt bærelag):

Ca. 360.000 kr. ekskl. moms

Træer på arealer mellem P-pladser.

HER KAN VI PLANTE TRÆER I VEJLE MIDTBY

Langelinie & Strandgade

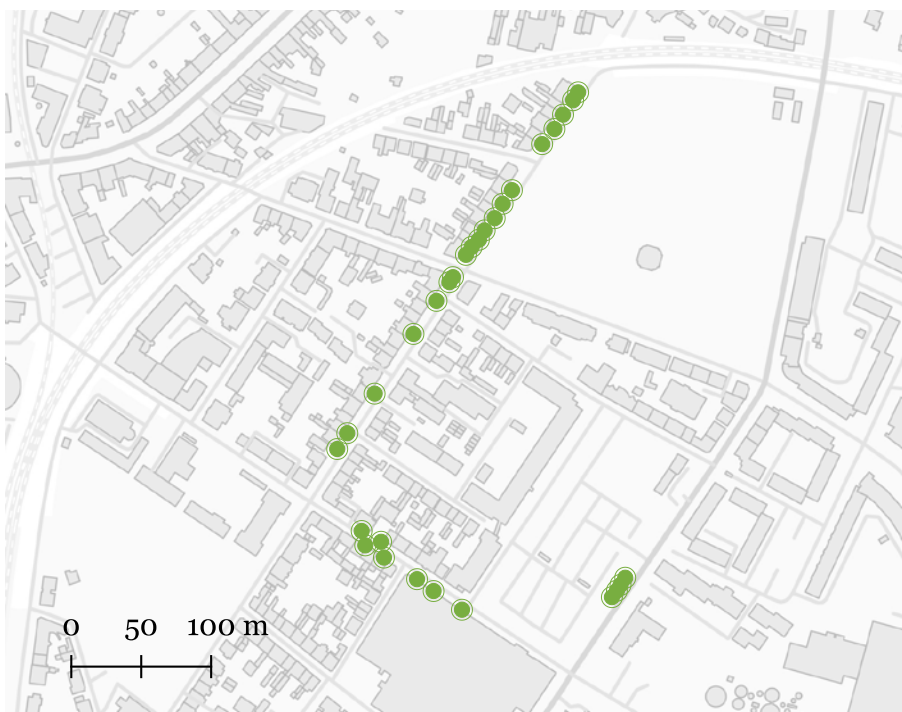
BESKRIVELSE AF OMRÅDET:

Langelinie er en relativt bred og lige gade, hvor både vejhjørner og ubenyttede arealer mellem de afmærkede P-båse, kan give plads til træer. Strandgades træplantning kan udvides, så også den syd/østlige del bliver grøn.

Potentielt antal træer: 30 stk.

Omkostninger til etablering (rodvenligt bærelag):

Ca. 600.000 kr. ekskl. moms

Træer på vejhjørner.

Træer på arealer mellem p-pladser

HER KAN VI PLANTE TRÆER I VEJLE MIDTBY

Øvrige steder

*Træer på vejhjørner,
Eksempel ved Gl. Jellingvej.*

BESKRIVELSE:

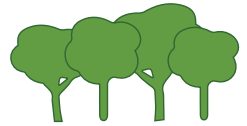
Der kan være plads til træer i byens små lommer, der mangler mere grønt. Et tomt vejhjørne, en overset plet, eller et grønt område, der kan gøres endnu grønnere.

De øvrige forslag er små offentlige områder, der samlet vil gøre byen grønnere.

Potentielt antal træer: 57 stk.

Omkostninger til etablering (rodvenligt bærelag):

Ca. 1.150.000 kr. ekskl. moms

13

0 250 500 m

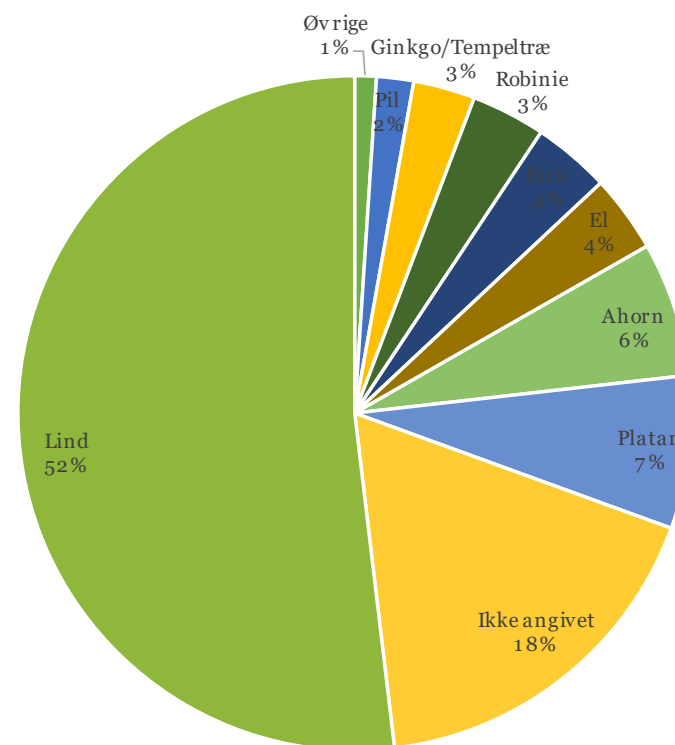
KORTLÆGNING AF ARTSDIVERSTETEN I VEJLE MIDTBY

I Vejle Midtby, inden for vejfirkanten, er der 1424 træer der plejes af Vejle Kommune. Det kan være træer langs gader og veje, på pladser og i parker og byrum. Opgørelsen viser derfor ikke træer på private arealer.

Vejle Kommunes træer er registreret i GIS som et punkt i kommunens driftskort. Ved mange af træerne er der tilknyttet data såsom art, type og alder. Registreringen bruges som et værktøj i forvaltningen af træerne. Med registreringen kan vi holde styr på, hvilke træer der er vores og hvordan de skal passes. Det er dog altid en vurdering på stedet, der afgør træets pleje, frem for registreringen.

Træerne skal fremstå i god vækst og sundhed. Derfor bliver træerne vurderet løbende, som minimum én gang årligt. Vi holder øje med om træet har en god struktur og en sund krone, skader i barken, skader på rødderne, om der er tegn på svampe og skadevoldere mm.

Opgørelsen over artsfordelingen viser, at Lind er et meget benyttet træ i byen. Det skyldes at Lind er yderst velegnet som bytræ, og er den bytræsart, der bedst tåler de vilkår der er i byen, såsom salt, skader, kraftig beskæring og at der af og til graves ved træernes rødder. Desuden er Lind hjemmehørende i Danmark og bidrager med blomstring med værdifuld nektar for byens insekter.

Fordeling af træarter i Vejle Midtby. Status august 2019

Byens træer

- Lind
- Ask
- Avnbøg
- Tjørn
- ◆ Fyr
- Ginkgo biloba
- ⊕ Tulipantræ
- Magnolie
- ◆ Vandgran
- Platan
- Poppel
- Pære
- Kirsebær
- Æble
- Rødel
- Robinie
- Bøg
- Pil
- Røn
- Valnød
- Birk
- Lærk
- Øvrig nål
- ⊕ Ahorn
- Kastanje
- ⊕ Ægte Kastanje
- Eg

RETNINGSLINJER FOR GENPLANTNING

Hvad gælder når vi genplanter?

Formålet med dette bilag er at sikre en meningsfuld og ensartet administration i forbindelse med genplantning af træer. Retningslinjerne skal sikre, at antallet af træer i Vejles byer fastholdes og udvikles, og at der i tilfælde af at det ikke er muligt at bevare træerne, genplantes træer som erstatning.

Omkostningerne til eventuel genplantning skal medregnes i det enkelte projekt, så der er midler til genplantningen.

Retningslinjerne gælder for kommunalt ejede træer, inkl. træer på kommunale vejmatriler i Vejle midtby (inden for vejfirkanten) og midtbyområderne i Børkop, Egtved, Give og Jelling.

Retningslinjen gælder ikke i tilfælde af træer, der udgør en risiko, eller i tilfælde af pleje og udvikling af en træbestand, fx ved udtynding af træer, hvor der ikke genplantes. Undtagelsen skal sikre, at der udvikles en robust og sund træbestand.

Ved rydning af krat, vil træer med et stammeomfang på min. 50 cm (målt 1 m. over jorden) være omfattet af retningslinjerne.

Træer udenfor Vejles byer erstattes 1:1 efter normen VAT19, der er en national norm for værdisætning af træer.

GENERELT NÅR VI GENPLANTER:

Det nye træ skal sikres gode vækstbetingelser, både over og under jorden.

Træerne skal plantes i en størrelse, så de fra plantetidspunktet giver en effekt som bytræ.

Minimum plantestørrelse er 18-20 cm i stammeomkreds målt i 1 m. højde.

Omkostningerne til genplantning skal medregnes i det enkelte projekt, så der er midler til genplantningen.

RETNINGSLINJER FOR GENPLANTNING AF TRÆER I VEJLE MIDTBY OG CENTERBYERNE

TILFÆLDE HVOR TRÆER ERSTATTES 1:2

I tilfælde af at et sundt træ ikke kan bevares i forbindelse med anlæg, fx vejanlæg eller byggeri

Så vidt det er muligt skal nye anlæg tilpasses de eksisterende træer, så træerne kan bevares.

Hvis det ikke er muligt at bevare træerne i nye anlæg og det er nødvendigt at fælde træerne, skal de erstattes 1:2, med nye træer inden for nærområdet.

Hvis det ikke er muligt at genplante træer

Hvis det ikke er muligt at erstatte og genplante træer 1:2 i nærområdet, foretages en beregning af træernes værdi efter normen VAT19.

Den beregnede værdi af træerne der fældes, ganges med to og indbetales til Vejle Kommunes pulje til træer, så pengene kan bruges til at plante nye bytræer.

TILFÆLDE HVOR TRÆER ERSTATTES 1:1

Syge eller døende træer

Hvis et træ er sygt eller dødt og skal udskiftes med et nyt træ, erstattes det 1:1. Hvis træets placering er egnet til genplantning (dvs. at der er plads til både rødder og krone), plantes et nyt træ på samme placering.

Hvis placeringen ikke er egnet, findes en anden egnet placering i nærområdet.

Træer der udgør en risiko

Hvis et træ udgør en risiko for at gøre skade på personer eller materiel, fx pga. sygdom, ustabil opbygning eller skader, foretages der først en pleje, der kan afhjælpe risikoen, fx beskæring af døde grene eller lignende.

Hvis fældning er den eneste løsning for at fjerne risikoen, og placeringen er egnet til træer, erstattes træet med et nyt træ på samme placering. Hvis placeringen ikke er egnet, findes en ny, egnet placering inden for nærområdet.

TILTAG DER SKAL UDARBEJDES

ØNSK ET TRÆ

Information og formidling

Som et af tiltagene inden for information og formidling, vil vi igangsætte funktionen "Ønsk et Træ". Her får borgerne mulighed for at komme med idéer til, hvor vi kan plante træer i fremtiden. Ønsk et Træ er en udvidelse af den eksisterende app Giv et Praj.

Borgernes inputs kan supplere forvaltningens egne udpegninger af potentialer for træplantninger. Dermed kan borgernes inputs sammenholdt med forvaltningens udpegninger kvalificere de områder, hvor det giver værdi at plante flere træer.

I Ønsk et Træ-indmeldingen kan borgeren beskrive stedet, og hvorfor man ønsker, at der skal være et træ der. Placeringen skal være på et offentligt areal, for at vi kan imødekomme ønsket. Træer på private arealer, afhænger af muligheder for samarbejde med private.

Ønsket vurderes af forvaltningen og muligheden for at få ønsket realiseret overvejes, næste gang der er et projekt i området, eller når der er midler til træplantninger.

Borgerne kan bidrage med idéer til, hvor der er plads til træer.
Foto: Nyplantede træer i Givé

TILTAG DER SKAL UDARBEJDES

ARBEJDER NÆR TRÆER

Udarbejdelse af informationsmateriale

Der er brug for en opdatering af informationsmateriale til entreprenører, ledningsejere og alle der arbejder nær træer. Materialet skal sikre og beskytte Vejles træer, og formidle hvordan man skal forholde sig, når der arbejdes nær træer. Arbejder nær træer defineres som under trækronen eller inden for 5 meter fra stammen.

Materialet skal på enkel og overskuelig vis være nyttig for entreprenører, ledningsejere eller lignende, så træerne beskyttes og så vidt muligt bevares under anlægsarbejde.

Inspirationen kan hentes fra lignende publikationer fra andre kommuner.

Informationsmateriale kan indeholde vejledning og krav inden for følgende:

Generelle regler for alle typer arbejde

Gravearbejde

Stilladser

Arrangementer

*Hele den ene side af træets rødder er gravet op og skadet.
Anvisningerne for gravearbejde nær træer er ikke fulgt.
Vester Engvej i Vejle, oktober 2019*

TILTAG DER SKAL UDARBEJDES

UDPEGNING AF POTENTIALER FOR TRÆPLANTNINGER

Børkop Midtby

Børkop Midtby har mange træer, hvor især platantræerne og træerne i det grønne miljø ved Ågade er karakteristiske.

Platanerne i bycenteret Ny Boder er beskåret, for at bevare dem, samtidig med at der tages hensyn til butikslivet.

Det lille grønne anlæg ved talerstolen har ligeledes mange karakteristiske træer, der bidrager med variation og oplevelser når man færdes i det grønne område.

Der er endnu ikke udpeget potentialer for træplantninger i Børkop Midtby, men der er små lommer og arealer, hvor der kan være plads til træer.

På den store plæne ved dagligvarebutikkerne ved Ny Boder er der ligeledes mange flotte, gamle træer. For at sikre at der på lang sigt er store træer på pladsen, er der et potentiale for at plante næste generation af træer på området, samtidig med at der tages hensyn til de aktiviteter der skal være plads til på arealet.

*Kortet viser de eksisterende kommunale træers placeringer i Børkop midtby.
Status august 2019* ►

Cirklene angiver umiddelbare potentialer for nye træplantninger, men disse skal undersøges nærmere.

TILTAG DER SKAL UDARBEJDES

UDPEGNING AF POTENTIALER FOR TRÆPLANTNINGER

Egtved Midtby

Egtveds bytræer er meget varierede. Lige fra blomstrende kirsebær på Aftensang, de grafiske søjleee der står som vartegn i byen og lindetræerne på Vestergade og Søndergade.

Byen har også to parker, der er præget af de store træer. Det grønne område omkring søen ved Aftensang er præget af karakteristiske guldpil. Egtved Bypark har med sine mange, store flotte bøgetræer i det kuperede terræn en helt særlig stemning midt i byen. Her finder man også en såkaldt træruin, der er levested for svampe og insekter.

Der er endnu ikke udpeget potentialer for træplantninger i Egtved Midtby, men der er små lommer og arealer, hvor der kan være plads til træer.

*Kortet viser de eksisterende kommunale træers placeringer i Egtved midtby.
Status august 2019* ►

Cirklene angiver umiddelbare potentialer for nye træplantninger, men disse skal undersøges nærmere.

TRĂSTRAȚEȘTI - BILAL

500 m

250

0

25

TILTAG DER SKAL UDARBEJDES

UDPEGNING AF POTENTIALER FOR TRÆPLANTNINGER

Give Midtby

Bøgetræer er ualmindelige i bymiljøet, da de ikke trives godt med saltpåvirkning og komprimeret jord. Derfor er det usædvanligt at se så mange bøgetræer i byen, som man ser i Give.

Bøgetorvet er, som navnet antyder, domineret af store bøgetræer, der giver hele området et frodigt udtryk. Ligeledes er gågaden prydet med røde søjlebøge, hvilket også er et helt unikt træ i gademiljøet.

Prydpæretreerne på Torvegade bidrager med blomstring. Derudover er runddelen med plataner ved Rådhusbakken også meget karakteristisk.

Byparken Gullestrups Have har mange store, flotte træer, og giver med sin skovkarakter en helt særlig stemning i byen.

Der er endnu ikke udpeget potentialer for træplantninger i Give Midtby, men der er små lommer og arealer, hvor der kan være plads til træer. Træerne kunne eksempelvis supplere og understøtte pladserne med kunstværker i byen.

*Kortet viser de eksisterende kommunale træers placeringer i Give Midtby.
Status august 2019*

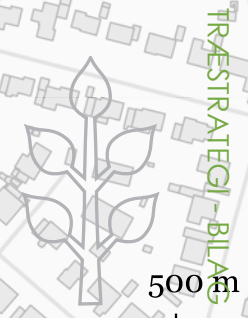
Cirklene angiver umiddelbare potentialer for nye træplantninger, men disse skal undersøges nærmere.

27. 0

250

500 m

TRASTRATEGI - BILAS

TILTAG DER SKAL UDARBEJDES

UDPEGNING AF POTENTIALER FOR TRÆPLANTNINGER

Jelling Midtby

Jelling er kendt for Monumentområdet, der er et åbent slette-landskab der holdes arkitektonisk enkelt. Monumentområdet holdes åbent og det lange kig ud over området fritholdes for træer.

Den øvrige del af Jelling Midtby er præget af træer ved pladser.

Som eksempel kan nævnes søjleegene på Mølvangvej, og lindetræerne på parkeringspladsen ved Vestergade.

Der er endnu ikke udpeget potentialer for træplantninger i Jelling Midtby, men der er små lommer og arealer, hvor der kan være plads til træer.

Det kan være ledige græsarealer, eller i eksisterende ledige plantehuller.

Kortet viser de eksisterende kommunale træers placeringer i Jelling midtby. Status august 2019 ►

Cirklen angiver umiddelbare potentialer for nye træplantninger, men disse skal undersøges nærmere.

TRĂSTRAȚEȘTI - BILAS

29 0

250

500m

EKSEMPLER PÅ AKTUELLE ANLÆGSPROJEKTER MED TRÆER

RÅDHUSTORVET

Træerne på Rådhusstorvet får i fremtiden en mere central og fremtrædende rolle. Træerne får plads til at blive store og være en vigtig landskabelig del af det nye Rådhusortv. Træerne bliver mere synlige og bliver en mere integreret del af torvet. I fremtiden vil Rådhusortvet fremstå som et mere grønt byrum.

Den eksisterende beplantning ryddes, og der plantes seks nye robinietræer (*Robinia pseudoacacia* 'Nyrsegi') i to grupper på torvet. Træerne plantes som store højstammede træer, så de allerede ved etablering har en god fylde på pladsen. Robinie er et lysåbent og letløvet træ, om foråret med hvide duftende blomster og gule farver i efteråret. Robinie er robust og meget velegnet som bytræ. Derudover plantes der to Magnolier (*Magnolia kobus*), der bidrager med blomstring i foråret.

Som beskrevet i projektforslaget, skal de nye træer på Rådhusortvet skabe et behageligt mikroklima, bryde vinden og danne ramme om det smukke rådhus og skabe naturlige mødesteder for byens borgere og gæster. Trægrupperne placeres således, at de kan ses fra de fire veje der mødes på torvet og på den vis blive naturlige pejlemærker i bymidten. De valgte robinietræer er robuste og lysgennemtrængelige træer, og magnolietræerne bringer karakter og sæsonskift til byrummet med både blomstring og høstfarver.

Der etableres en række spots i master ved træerne, så lyset gennem trækronerne giver et stemningsskabende lys på pladsen, der også vil oplyse torvet om aftenen.

Visularisering af Rådhuset, Schönherr

EN GRØNNERE BY - BILAG TIL TRÆSTRATEGIEN

Teknik & Miljø, Vejle Kommune
Kirketorvet 22, 7100 Vejle

Vedtaget af Teknisk Udvalg marts 2020